

Erik Werlauff

Arv & skifte
med skiftereformen 2011

8. udgave

ADVOKAT
JERRY OSBAK
NØRREGADE 30 - 1165 KBH. K
TLF. 33 14 42 00 - GIRO 9 26 76 70

Jurist- og Økonomforbundets Forlag
2011

Erik Werlauff
Arv & Skifte
med skiftereformen 2011

8. udgave, 1. oplag

© 2011 by Jurist- og Økonomforbundets Forlag

Alle rettigheder forbeholdes.
Mekanisk, elektronisk, fotografisk eller anden gengivelse af
eller kopiering fra denne bog eller dele heraf
er ifølge gældende dansk lov om ophavsret ikke tilladt
uden forlagets skriftlige samtykke eller aftale med Copy-Dan.

Omslag: Bo Helsted
Tryk: Narayana Press, Gylling
Indbinding: Jysk Bogbind, Holstebro

Printed in Denmark 2011
ISBN 978-87-574-2589-5

Jurist- og Økonomforbundets Forlag
Lyngbyvej 17
Postboks 2702
2100 København Ø

Telefon: 39 13 55 00
Telefax: 39 13 55 55
e-mail: forlag@djoef.dk
www.djoef-forlag.dk

Indhold

Forkortelser	15
Forord til 8. udgave – 2011	17
I. Arv, skifte, afgift og skat	19
A. Arven: Hvem arver, og hvor meget?	19
1. Arvingerne, arvebrøkerne og tvangsarven	19
a. Dødsfald fra og med 2008 – nye arveregler finder anvendelse	19
b. Afdødes »legale arvinger«, dvs. arvingerne efter loven	20
1°. Første arveklasse: børn, børnebørn, oldebørn mv. (= livsarvinger)	20
2°. Anden arveklasse: forældrelinjen	21
3°. Tredje arveklasse: bedsteforældrelinjen	21
4°. Den længstlevende ægtefælles arv og eventuelle boslod ..	22
5°. Svogerskabsarv efter en længstlevende ægtefælle	22
c. Tvangsarv og friarv	23
1°. Livsarvinger og ægtefælle kan nu nedskæres til tvangsarven på kun 1/4 af deres legale arv	23
2°. Hvad kan der ved testamente yderligere bestemmes om tvangsarv?	27
2. Adoption	29
3. Børn født uden for ægteskab	31
4. Testamente	31
a. Testationsalderen – 18 år eller i visse tilfælde 15 år	31
b. Notartestamente	32
c. Vidnetestamente	34
d. Nødtestamente pr. sms, e-mail, mobil, håndskrevne lapper etc.	36
e. Indboerklæring	37
f. Tilbagekaldelse eller ændring af testamente (eller dele af et testamente); uigenkaldelighed	38
g. Fælles testamente	40

h. Udvidet samlevertestamente	41
i. Testamenters ugyldighed og anfægtelse	44
1°. Ugyldighedsgrundene	44
2°. Forskellig bevisbyrde ved hhv. notartestamente og vidnetestamente	45
3°. Hvem kan påberåbe sig ugyldigheden? – Arvingernes anerkendelse af et formløst testamente	47
j. Dødsgaver, dødslejgaver, ugyldige gaver samt gaver til fonde	49
k. Båndlæggelse ifølge testamentarisk bestemmelse	54
1°. Båndlæggelse af tvangsarv	54
2°. Båndlæggelse af friarv	56
l. Bestemmelser om særeje, særlig anvendelse af arven samt successionsrækkefølge (fortsættende ejerrettigheder)	57
1°. Arven gøres til fuldstændigt særeje eller skilsmissesæreje for arvingen	57
2°. Arvingen pålægges en bestemt anvendelse af arven	58
3°. Arven indsættes i en successionsrækkefølge	58
m. Fortolkning af testamenter	59
n. Indsigt i testamentet (»aktindsigt«)	60
o. Livstestamenter	61
p. Børnetestamenter	63
5. Længstlevende ægtefælle	64
a. Ægtefællens arveret	64
b. Den længstlevende ægtefælles suppleringsarv (660.000 kr.-reglen)	65
c. Arvehenstand for den længstlevende ægtefælle	67
d. Uskiftet bo	68
1°. Betingelserne for udlevering til hensidden i uskiftet bo	69
2°. Hvad der indgår i det uskiftede bo	72
3°. Længstlevendes rådighed over det uskiftede bo i levende live og gennem testamente; den længstlevendes hæftelse for førstafdødes forpligtelser	74
4°. Fuldstændigt eller partielt skifte af det uskiftede bo – hvornår?	75
5°. Skifte – kun arv til den, der lever på skiftetidspunktet. Overgangsregler, hvor førstafdøde døde før 1. januar 2008	77
6°. Længstlevendes misbrug af rådigheden over det uskiftede bo	79

6. Arveafkald og arveforsku.....	86
a. Arveafkald	86
b. Arveforsku.....	88
7. Pensionsreformer med virkning fra 2007	90
8. Reform af dødsboskifteloven med virkning fra 2011	90
B. Skiftet: Hvordan får man sin arv?	93
1. Overblik over dødsboskifteloven (DSL)	93
a. Tidligere og nuværende skiftelov	93
b. En forenklet og »privatiseret« bobehandling	94
c. Skifteformerne	95
d. Gældsansvaret	95
e. Boopgørelse kan undlades i småboer (264.100 kr.-grænsen) ..	95
f. Lavere skifteafgifter	95
2. Boudlæg uden skiftebehandling (for begravelsesomkostningerne)	96
3. Privat skifte	99
4. Forenklet privat skifte	106
5. Bobestyrerbehandling	107
a. Pligt til at anvende bobestyrer? Antagelse, habilitet (»interessekonflikt«) og afsættelse	107
b. Klage over bobestyreren. Erstatningspligt	113
c. Overblik over bobestyrerens opgaver	115
d. Autorisation af bobestyrere	119
e. Udlevering af et bo til en ikke-autoriseret bobestyrer	120
f. Kautionsforsikring for bobestyreren	120
g. Generalklausul: »Bedst mulig forvaltning af boet«	122
h. Bobestyrerens regnskab og bogføring	122
i. Bankkonti og depoter. Bokonto	123
j. Skifterettens tilsyn	124
k. Beslutningskompetencen i boet. Uenighed mellem arvingerne. Sagsanlæg mod boet eller medarvingerne	125
l. Skifteprotokol	127
m. Indberetninger	127
n. Bomøde	128
o. Prøvelse af fordringer. Retssag mod boet eller medarving(er)	129
p. Acontohonorar	131
q. Acontoarveudlæg og mellemrente	131
r. Boets aktiver	134
s. Boopgørelse	134
t. Insolvente boer	136

6.	Proklama. Anmeldelse og fyldestgørelse af fordringer mod boet.	137
7.	Overtagelse af boets aktiver efter vurdering. Berigtigelse af adkomst til udlagte aktiver	137
a.	Arvingers ret til overtagelse efter vurdering	137
b.	Andre arvinger end ægtefællen	137
c.	Særlige overtagelsesrettigheder for den længstlevende ægtefælle	138
d.	Vurdering mv.	139
e.	Samleverens ret til overtagelse efter vurdering	140
8.	Skifterettens opgaver	141
a.	Skifteretsattest, dokumentkopier, aktindsigt mv.	141
b.	Skifterettens vejledningspligt. Kan skifteretten blive erstatningspligtig?	142
c.	Afgørelse af tvister	144
9.	Genoptagelse af et afsluttet bo: Boopgørelsens retskraft	147
C.	Afgifterne: Hvad koster det i afgift at skifte og at arve?	152
1.	Skifteafgift (retsafgift)	152
2.	Boafgift	153
a.	Tidligere: »arveafgift« – nu: boafgift	153
b.	Boafgiftsloven, BAL	154
c.	Proportional afgift af samlet arvebeholdning: 15 pct. Bundfradrag	154
d.	Tillægsboafgift: 25 pct.	157
e.	Afgiftsfrihed for ægtefælle	158
f.	Arveafkald skal gives senest ved indlevering af boopgørelse..	158
g.	Fradrag ved boafgiftsberegningen, herunder betydningen af kaution, eventualforpligtelser, gave, gavegældsbeholdning mv.	160
h.	Afgiftsfri ydelser: forsikring, rentenydelse mv.	165
i.	Boopgørelse og værdiansættelse	169
j.	Fordeling af boafgiften mellem arvingerne; »afgiftsfri legater«	173
k.	Credit (fradrag) i afgiften for visse udenlandske boafgifter og arveafgifter	173
l.	Boafgiftens betaling. Afgiftskære til landsret. Hæftelse for boafgiften	174
m.	Bankgaranti for boafgiften. Udenlandsk bosiddende arving	175
3.	Gaveafgift	176
4.	Pristalsregulerede grænser (2010-niveau, gældende 2010-2013).	182
D.	Skatterne: Hvilken skat betaler afdøde, boet og arvingerne?	182
1.	Indledende bemærkninger om bobeskatningen	183

2.	Skattefrie boer	184
a.	Betingelserne for skattefrihed	184
b.	Mellemprioriteten	187
1°.	Begrebet mellemprioriteten	187
2°.	Afsluttende ansættelse	188
3°.	Indkomsten i mellemprioriteten	191
4°.	Skatten af mellemprioritetens indkomst	193
5°.	Særligt om forskudt indkomstår	194
3.	Skattepligtige boer	195
a.	Skattepligtens virkninger	195
b.	Opgørelse af boindkomsten til beskatning	196
c.	Dødsboskatten og bofradrag	198
4.	Udlodning fra boet: Værdiansættelse og eventuel succession	199
a.	Værdiansættelse	199
b.	Succession	200
c.	Beskatning i boet: Avancebeskatning	204
1°.	Fast ejendom: Avanceskat eller parcelhusreglen	204
5.	Længstlevende ægtefælle	209
a.	Skifte	209
1°.	Generelt	209
2°.	Opgørelse af skattepligtig indkomst	210
b.	Uskiftet bo mv.	211
1°.	Skattepligt	211
2°.	Skatteberegning	212
c.	Blandede skifteformer	213
d.	Udlodning fra boet	214
e.	Skifte af uskiftet bo i den længstlevendes levende live	215
6.	Boudlæg (»udlæg for begravelsesomkostninger«)	215
7.	Genoptagelsesbo (reassumptionsbo)	217
8.	Indlevering af boselvangivelse	217
II.	Dødsboets praktiske behandling	219
A.	Boets påbegyndelse	219
1.	Anmeldelse af dødsfaldet. Dødsfaldskendelse. Dødsformodningsdom. Pensionsmæssig bevisvurdering af, om dødsfald er indtrådt	219
2.	Møde i skifteretten – eller undladelse heraf	221
3.	Udsættelsesperioden: Sikring af aktiverne, midlertidig »fredning« af boet	222
4.	Ekspositionsliste og bobehandlingsprogram	222

5. Møde mellem bobehandleren og arvingerne	223
6. Oplysninger om familie- og arveforhold	224
7. Proklama. Anmeldelse og præklusion af krav. Boets ret til at frigøre sig ved betaling (frigørelsesret).....	225
8. Åbningsstatus. Gældbog (fordringsliste). Indsigt i åbningsstatus.	230
9. Prøvelse af fordringer. Tvist om anmeldte krav	231
10. Postspærring	231
11. Sagen opdeles i delspørgsmål	231
B. De forskellige persongrupper og bobehandlingen	232
1. Arvinger og legatarer.....	232
a. Begreberne »arving« og »legatar«	232
b. Opfyldelse af legater	233
c. Skifteværge.....	234
d. Personer under værgemål	235
1.° Mindreårige	235
2.° Værgemålsforanstaltning (tidligere: umyndiggørelse).....	236
3.° Generalfuldmagt som alternativ til værgemål (»værgemålssurrogat«).....	238
e. Usikkerhed om en arvings eksistens.....	240
2. Begunstigede i forsikrings- og pensionsordninger	241
a. Generelt om almindelige bomidler contra forsikrings- og pensionsordninger	241
b. Forsikringsordninger – indsættelse af genkaldeligt eller uigenkaldeligt begunstiget	241
c. Hvem er begunstiget? – Standardiserede formuleringer (»nærmeste pårørende« etc.).....	242
d. Hvornår skal den begunstigede aflevere noget af forsikringsydelsen til afdødes den længstlevende ægtefælle og livsarvinger?	245
1.° Retstilstanden før 2008: Automatisk beregning af indgrebet i den begunstigedes ret.....	245
2.° Retstilstanden fra 2008: Skønspæret rimelighedsvurdering.....	246
3.° Ægtefællen og livsarvingerne skal underrettes om deres mulighed for at gribe ind i forsikrings- eller pensionsydelsen.....	247
e. Hvis forsikringen er pantsat	248
3. Ægtefælle.....	249
4. Samlever	250

a. Ingen automatisk arveret, men mulighed for udvidet samlevertestamente	250
b. Krydslivsforsikring til gensidig fordel for samlever	251
c. Samleveren betaler en lavere boafgift – dog ikke som en ægtefælle.....	251
d. Samleverens ret til udtagelse efter vurdering	252
e. Samleverens ret til overtagelse af lejemål og andelsbolig.....	253
1.° Lejemål	253
2.° Andelsbolig.....	254
f. Længstlevende samlevers egne formuegenstande; sammenfildrede aktiver.....	254
g. Kompensation til den længstlevende samlever for medvirken til formueskabelse hos afdøde (kompensationskrav)	254
C. Aktiver og passiver	258
1. Aktiver	258
a. Kontantbeholdning	258
b. Begravelseshjælp.....	259
c. Indbo	259
d. Bankkonti, bokonto og proformaopgørelse. Ægtefællers fælles bankkonto.....	261
e. Forsikrings- og opsparingsordninger	265
1.° Afdødes ordninger.....	266
2.° Længstlevende ægtefælles ordninger.....	267
f. Erstatning, der tilkom afdøde.....	268
g. Livsforsikring, gruppelevsforikring mv.....	269
h. Præmieobligationer	269
i. Værdipapirer i en værdipapircentral	270
j. Aktier og anparter.....	271
k. Pantebreve, gældsbreve og andre fordringer, herunder indestående i et andet bo	274
l. Arvingers gæld til afdøde, nu til boet	275
m. Formuefællesskab og ægtefælle: Bodel, boslodskrav og boslodsudveksling	277
n. Fast ejendom.....	280
1.° Værdiansættelse: Vurdering og eventuel omvurdering.....	280
2.° Ejendomsforsikring	286
3.° Udlæg og tinglysning	287
4.° Salgsvilkår, ansvarsfraskrivelse og fortrydelsesret. Indhentelse af tilbud på ejendommen	288
5.° Beslutning om salg	291

6°. Udlejning eller udlån af ejendommen i boperioden	291
7°. Andelsbolig mv.	293
8°. Fast ejendom i udlandet.....	294
o. Skibe og fly.....	295
1°. Skibe	295
2°. Fly	296
p. Skibsanparter, vindmølleanparter mv.	296
q. Andelsrettigheder knyttet til afdødes/boets virksomhed	298
r. Biler og andre motorkøretøjer.....	299
s. Erhvervsvirksomhed.....	301
1°. Bogføringspligt.....	301
2°. Boets relationer til erhvervsvirksomheden	301
3°. Fast ejendom. Lejemål	303
4°. Driftsmidler og goodwill.....	303
5°. Interessentskabsandele	306
t. Løn- og feriepengetilgodehavender. Indestående i Lønmodtagernes Dyrtidsfond (evt. overflyttet til kapitalpension fra 2005).....	306
u. Enerettigheder: Ophavsret, patent, forfatterrettighed mv.....	307
v. Ordener, beskikkelsesbreve mv.	308
2. Passiver	308
a. Begravelsesudgift, gravstedsvedligeholdelse, gravstedskonto	309
b. For meget udbetalt social pension.....	310
c. Prioritetsgæld i fast ejendom.....	311
d. Afdødes kautionsforpligtelser. Tredjemandspant.....	312
1°. Passivet i boet: Afdødes kautionsforpligtelse	312
2°. Aktivet i boet: Regreskravet mod hovedskyldneren	313
e. Afdødes gæld til personer inden for gaveafgiftskredsen.....	313
f. Oversete passiver: Genoptagelse og efterbetaling.....	314
D. Boopgørelsen	315
1. Undladelse af boopgørelse i småboer (264.100 kr.).....	315
2. Privat skifte.....	315
3. Bobestyrerbo.....	316
E. Boomkostninger, herunder honorar	317
1. Bobestyrerens honoraroverslag samt eventuelt acontohonorar.....	317
2. Honorarets størrelse.....	318

III. Tjeklister til boets behandling	325
A. Overblik over boet: delproblemer, delomslag	325
B. Privat skifte	326
C. Forenklet privat skifte (almindeligt).....	327
D. Forenklet privat skifte (ægtefælle eneste arving).....	327
E. Boudlæg	328
F. 660.000 kr.-reglen – suppleringsarv.....	329
G. Uskiftet bo.....	330
H. Bobestyrerbo (solvent)	331
I. Proklama: hvornår og hvordan? hvad omfattes?	333
IV. Tjekliste til udarbejdelse af boopgørelse	335
A. Disponering.....	335
B. Valg af skæringsdag for boopgørelsen.....	336
C. Afsluttende bomøde.....	337
D. Frist for indsendelse af boopgørelse.....	337
E. Udlodning i boet	338
Bilag	
Bilag 1 Boudlæg – anmodning (DSL § 18).....	341
Bilag 2 Boudlæg – opgørelse af længstlevende ægtefælles formue.....	343
Bilag 3 Boudlæg – anmodning om boudlæg for person, der intet ejer	344
Bilag 4 Ægtefælleudlæg – anmodning om ægtefælleudlæg (DSL § 22)	345
Bilag 5 Ægtefælleudlæg – formueoversigt	346
Bilag 6 Ægtefælleudlæg – proklama.....	351
Bilag 7 Forenklet privat skifte – anmodning (DSL § 33).....	352
Bilag 8 Forenklet privat skifte – ægtefælle som eneste arving (DSL § 34)	354
Bilag 9 Privat skifte – anmodning (DSL § 25)	355
Bilag 10 Privat skifte – åbningsstatus	357
Bilag 11 Privat skifte – proklama.....	370
Bilag 12 Privat skifte – udenlandsk arving	371
Bilag 13 Privat skifte – boopgørelse	373
Bilag 14 Privat skifte – vejledning til boopgørelse.....	379
Bilag 15 Uskiftet bo anmodning	381
Bilag 16 Uskiftet bo samtykkeerklæring.....	383
Bilag 17 Uskiftet bo proklama	384
Bilag 18 Uskiftet bo formueoversigt.....	385
Bilag 19 Arveafkald.....	390

Indhold

Bilag 20	Erklæring om solvens	391
Bilag 21	Tinglysning af skifterestattest – tinglysningsrettens vejledning.....	392
Bilag 22	Fuldmagt til tinglysning – fast ejendom.....	394
Bilag 23	Skiftefuldmagt.....	399
Bilag 24	Skiftefuldmagt – engelsk tekst	400
Bilag 25	Testamente – forsiden af notartestamente – også med evt. børnetestamente	401
Litteratur (bøger)		403
Domme		407
Stikord		413

Forkortelser

ABL	aktieavancebeskatningsloven
AL	arveloven
ASL	afskrivningsloven
ATP	Arbejdsmarkedets Tillægspension
B	byrettsdom eller -kendelse (+ angivelse af retskredsen)
BAL	boafgiftsloven (lov om boafgift og gaveafgift)
DSL	dødsboskifteloven
DSKL	dødsboskatteloven
EAL	ejendomsavancebeskatningsloven
FAL	forsikringsaftaleloven
FM	Fuldmægtigen
gbl	gældsbrevsloven
H	Højesterets dom eller kendelse
J	Juristen
J.U.	Juridisk Ugebrev
KL	konkursloven
KSL	kildeskatteloven
LD	Lønmodtagernes Dyrtidsfond
NFT	Nordisk Forsikringstidsskrift
PBL	pensionsafkastbeskatningsloven
POL	pensionsopsparingsloven
PSL	personskatteloven
RAL	retsafgiftsloven
rpl	retsplejeloven
R&R	Revision & regnskabsvæsen
RVL	retsvirkningsloven (lov om ægteskabets retsvirkninger)
Skd.	Skatteministeriet (departementet)
SKI	skifteloven (ægtefælleskifte mv.)
TIR	Tidsskrift for Rettsvitenskap
F&A	Tidsskrift for familie- og arveret
TIS	Tidsskrift for skatter og afgifter
TL	tinglysningsloven

UfR	Ugeskrift for Retsvæsen
UfS	Ugeskrift for skatteret
V	Vestre Landsrets dom eller kendelse
Ø	Østre Landsrets dom eller kendelse

Forord til 8. udgave – 2011

Bogen er veldisponeret, velskrevet og letlæselig og bør stå hos enhver bobehandlingssekretær. Så kan vi andre med fordel søge råd og hjælp i den, når sekretæren er gået hjem. For dem, der kender de tidligere udgaver, er anbefaling overflødig. For andre kan jeg varmt anbefale at anskaffe denne glimrende håndbog i arv og skifte.

Advokat Jens Kristiansen i anmeldelsen af 4.-udgaven i Advokaten 2001, nr. 7-8, s. 322

Werlauff's »Arv & skifte« kan varmt anbefales som den mest omfattende, nuancerede og samtidig lettilgængelige fremstilling af reglerne om dødsbobehandling og deres indbyrdes samspil.

Advokat Tove H. Dahl i anmeldelsen af 6.-udgaven i T:FA 2007 s. 261 ff.

Bogens hovedsigte er som i hidtidige udgaver af bogen at give en integreret og koncentreret fremstilling af arve-, skifte-, afgifts- og skattespørgsmål ved dødsfald.

Citatet af advokat Tove H. Dahl fra T:FA 2007 s. 261 ff., jf. ovenfor i det småtrykte, sluttede således: »Vi må håbe, at der fra den flittige forfatters hånd hurtigt kommer en 7. udgave, der kan hjælpe praktikere igennem de mange overvejelser, som den nye arvelov utvivlsomt vil give anledning til.«

Det nævnte håb blev opfyldt i 2007, idet den nye arvelov nødvendiggjorde en gennemgribende omskrivning af afsnittene om materiel arveret fra og med bogens 7.-udgave i 2007, ligesom også forsikrings- og pensionsreglerne blev revideret for så vidt angår begreberne »nærmeste pårørende« samt tvangsarvingers mulighed for at gøre indgreb i forsikringsydelsen til en begunstiget.

Skiftereformen 2011, der berører bobestyrerskifte på en række praktiske områder, og som ligeledes har reguleret dele af det private skifte, er indarbejdet i nærværende 8. udgave fra 2011. Det samme gælder de dødsboskatteretligt relevante dele af skattereformerne 2009/10.

Ligesom ægtefællens retsstilling blev styrket fra 2008, gælder dette også samleverens retsstilling, uden at der dog er gennemført en total ligestilling af

ægtefæller og samlever. I nærværende 8. udgave fra 2011 har jeg derfor ligesom i 7.-udgaven fra 2007 ofret betydelig opmærksomhed på samleverens styrkede retsstilling, og jeg har prøvet at tegne et samlet billede af arvereglerne, særligt gennem udvidet samlevertestamente, muligheden for udtagelse af aktiver fra boet, samleverens afgiftsmæssige stilling (der heller ikke er totalt ligestillet med en ægtefælles) samt de forsikrings- og pensionsretlige muligheder for begunstigelse af en samlever.

Trods de betydelige fornyelser og omskrivninger er bogens systematik opretholdt, nemlig således:

I bogens *teoretiske del* behandles som hidtil de grundlæggende spørgsmål om, hvem der arver, og hvor meget (dvs. arvelovens regler, hvordan skiftet finder sted, så man får sin arv (dvs. skiftelovgivningens regler), hvilke boafgifter der skal betales (dvs. boafgiftsloven, som har erstattet arveafgiftsloven), og hvilke dødsboer der har en sådan størrelse, at de skal betale indkomstskat (boskat), og da hvor meget (dvs. dødsboskattelovens regler). Fra og med 7.-udgaven 2007 blev bogens dele om den materielle arveret – hvem arver, og hvor meget – udvidet i væsentlig grad, særligt under indtryk af den nye arvelov, og denne linje er videreført også i nærværende 8.-udgave fra 2011.

I bogens *praktiske del* behandles de væsentligste af de spørgsmål, som man som bobehandler, arving, ægtefælle mv. møder i forbindelse med et dødsboskifte, lige fra påbegyndelse af bobehandlingen, over retsstillingen for og kontakten til de forskellige persongrupper, boets aktiver og passiver, udarbejdelse af boopgørelsen og spørgsmål om boomkostninger.

Ved hver udgave af bogen er det et spørgsmål, i hvilket omfang der skal medtages og henvises til blanketter til brug for bobehandlingen. Da særligt de skifteretlige blanketter ser ud til at være nyttige at gøre sig bekendt med, har jeg medtaget disse i deres seneste version som bilag bagest i bogen, hvorimod skatteretlige blanketter ikke er medtaget. Tværs gennem bogen har jeg anført, hvilken blanket der kan anvendes til den pågældende boekspedition, og selve blanketterne kan gratis downloades fra Domstolsstyrelsens hjemmeside, www.domstolsstyrelsen.dk under rubrikken »Blanketter«, hvorefter de kan udfyldes individuelt og indsendes til skifteretten.

Aalborg Universitet, oktober 2011

Erik Werlauff

I. Arv, skifte, afgift og skat

I bogens første del – den teoretiske del – behandles de grundlæggende spørgsmål om, (A) hvem der arver, og hvor meget (dvs. arvelovens regler, AL), (B) hvordan skiftet finder sted, så man får sin arv (dvs. skiftelovgivningens regler, DSL), (C) hvilke boafgifter der skal betales (dvs. boafgiftsloven, BAL, som har erstattet arveafgiftsloven), og (D) hvilke dødsboer der har en sådan størrelse, at de skal betale indkomstskat (boskat), og da hvor meget (dvs. dødsboskattelovens regler, DSKL).

A. Arven: Hvem arver, og hvor meget?

1. Arvingerne, arvebrøkerne og tvangsarven

a. Dødsfald fra og med 2008 – nye arveregler finder anvendelse

Det er meget sjældent, at den danske arvelovgivning ændres. I 1964 gennemførtes en arvelovsreform, og 43 år senere fik vi en ny reform, der som udgangspunkt har virkning for dødsfald, der indtrådte den 1. januar 2008 og senere. Ikrafttrædelses- og overgangsreglerne behandles nærmere sidst i dette afsnit.

Finn Taksøe-Jensen afgav i februar 1999 efter anmodning fra Justitsministeriet og i forlængelse af de retspolitiske bemærkninger i 1. udgaven af »Lærebog i arveret« en redegørelse om behovet for ændringer i arveloven. I redegørelsen peges der, blandt andet i tilslutning til nogle spørgeskemaundersøgelser foretaget af Taksøe-Jensen, på nogle mulige reformbehov:

(1) Ægtefæller, der alene har fællesbørn, ønsker ofte, at børnenes arveret i tilfælde af en ægtefælles død og ønske om at indgå nyt ægteskab indefrys, til den længstlevende er død, uanset om der er indgået nyt ægteskab. (2) Hvor det er sammenbragte børn (særbørn), ønskes arveretten for førstafdødes børn ofte begrænset. (3) Ugifte samlevende ønsker én eller anden form for legal arveret indbyrdes. (4) Tvangsarveretten for livsarvinger bør efter manges opfattelse helt bortfalde. (5) Generationsskifte af virksomhed ønskes lettet, fx gennem beskæring af (øvrige arvingers) tvangsarveret. Endvidere foresloges nogle lovmæssige tiltag vedrørende afskaffelse af forlodsret til børn, særlige

ARV & SKIFTE, 8. udgave, giver ligesom de foregående udgaver et helhedsbillede af spørgsmål om arv, skifte, boafgift og eventuel boskat, dvs. de centrale spørgsmål om,

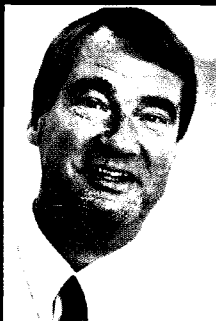
- hvem der arver, og hvor meget (arveloven),
- hvordan skiftet finder sted, så man får sin arv (skifteloven),
- hvad det koster i boafgift (boafgiftsloven), og
- hvilken boskat nogle boer skal betale (dødsboskatteloven).

Ligesom i tidligere udgaver er bogen opdelt i en mere teoretisk del, hvor regelsættene behandles, og i en praktisk del, der behandler en lang række spørgsmål om boets behandling.

Skiftereformen 2011, som stiller en række nye krav til bobestyrerne, og som i en vis udstrækning muliggør anvendelsen af bobestyrere, der ikke er autoriserede, er indarbejdet i fremstillingen, der ligesom i tidligere udgaver rummer en righoldighed af praksis fra skifteretterne og øvrige domstole.

"Werlauff's 'Arv & skifte' kan varmt anbefales som den mest omfattende, nuancerede og samtidig lettilgængelige fremstilling af reglerne om dødsbobehandling og deres indbyrdes samspil."

- Advokat Tove H. Dahl i anmeldelsen af 6.-udgaven i T:FA 2007 s. 261 ff.

Professor, dr. jur. ERIK WERLAUFF advokat (H), er forfatter til en række erhvervsjuridiske bøger, og han har erfaring fra praksis som advokat. Han virker i dag som rådgiver i juridiske spørgsmål, voldgiftsdommer m.v.

Erik Werlauff forsker og underviser ved Aalborg Universitet, Institut for Økonomi og Ledelse, herunder Aalborg Universitets nye MBA-uddannelse, ligesom han er indehaver af Werlauff Advokatfirma.

ISBN 978-87-574-2589-5